

VN/1036/2025

Samarbetsområdesförhandlingar Västra samarbetsområdet**Tid:** 14.2.2025 kl. 11.30–15.00**Plats:** Mötesrum Kruunu, Kyrkogatan 12, Helsingfors**Områdets representanter**

Österbotten

Anne Salovaara-Kero, ordförande för områdesstyrelsen

Marina Kinnunen, välfärdsområdesdirektör

Pia-Maria Sjöström, sektordirektör, barn, unga och familjer

Satakunta

Harri Lehtonen, ordförande för välfärdsområdesstyrelsen (lämnade mötet kl.13.36)

Tero Mäkiranta, tf. välfärdsområdesdirektör

Sari Rantanen, sote-direktör (på distans)

Marika Lanne, organiseringsdirektör (på distans)

Jani Lavonen, IKT-direktör (på distans)

Egentliga Finland

Sanna Vauranoja, ordförande för områdesstyrelsen

Antti Parpo, organiseringsdirektör

Mikko Pietilä, direktör för sjukhustjänster

Katriina Kauniskangas, förhandlingssamordnare, ledande sakkunnig

Ville Kytö, FUIK-direktör (på distans)

Ordförande

Kari Hakari, avdelningschef, social- och hälsovårdsministeriet, ordförande

Statsrådets representanter

Andreas Blanco Sequeiros, direktör, social- och hälsovårdsministeriet, OHO/OHJA

Pekka Tulokas, beredskapsdirektör, social- och hälsovårdsministeriet, TUTO/VAL

Elina Palola, direktör, STM/YTO/LANU

Sirku Pikkujämsä, medicinalråd, social- och hälsovårdsministeriet, APO

Aleksi Yrttiaho, direktör, social- och hälsovårdsministeriet, OHO/DITI

Teija Mikkola, konsultativ tjänsteman, finansministeriet, HVO

Antti Kuopila, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet, OHO (sakkunnigsekreterare)

och under respektive punkt ministeriets representanter som deltar på distans

1. Mötet öppnas

Ordföranden, avdelningschef Kari Hakari öppnade mötet kl. 11.30. Ordöranden hälsade deltagarna välkomna, önskade livlig diskussion och konstaterade att målet är att gå igenom läget i området. Helheten gällande samarbetsområdena kommer att ses över på nationell nivå vid regeringens halvtidsöverläggning i vår.

2. Konstaterande av deltagarna, presentation och godkännande av ärendelistan

Beslutsförslag: Deltagarna konstateras, kort presentation och ärendelistan godkänns utan ändringar.

VN/1036/2025

Beslut: Ärendelistan godkändes, deltagarna konstaterades och deltagarna presenterade sig

3. Läget med samarbetsområdenas avtal

Andreas Blanco Sequeiros

Social- och hälsovårdsministeriets direktör Andreas Blanco Sequeiros gick igenom samarbetsområdets samarbetsavtal ur ministeriets synvinkel. Västra Finlands samarbetsavtal godkändes sommaren 2024.

Avtalet med bilagor är heltäckande och omfattande. Kunskapsbasen i avtalets beredningsgrupper var omfattande och mångsektoriell. Avtalet och dess bilagor innehåller bra grundelement för de gemensamma målen och verksamheten; t.ex. en strategisk samarbetsvision och de styrkor som identifierats. Samarbetsformerna utvecklas fortfarande, men avtalet innehåller bra element som grund för välfärdsområdenas arbetsfördelning, samarbete och samordning och för genomförandet av strategin för Västra Finlands samarbetsområde med beaktande av tvåspråkigheten

Det gällande samarbetsavtalet för Västra Finland följer enligt social- och hälsovårdsministeriet inte i tillräcklig grad paragraferna i lagen om ordnande av social- och hälsovård, förordningen om samarbetsområdena och övrig lagstiftning om ordnandet av social- och hälsovård.

Efter öppningsanförandet presenterade samarbetsområdet sin syn på samarbetsavtalet och innehållet i det. Man betonade vikten av ett gott samarbete, och att samarbetet sker via arbetsgrupperna. Samarbetsområdets syfte med avtalet är ett genuint samarbete där ett av målen är kostnadsbesparingar. Området har en plan för avtalet när det gäller de konkreta åtgärderna, ansvarsfördelningen och tidsramen.

Beslut: Läget i ministerierna och samarbetsområdena presenterades. Diskussionen om innehållen presenteras närmare under punkt 4.

4. Samarbetet enligt tema i samarbetsområdet

Tema: Samarbetet inom den specialiserade sjukvården

Medicinalråd Sirkku Pikkujämsä inledde med ministeriets synpunkter på temat. Hon lyfte bl.a. fram (dia 9 och 10) frågorna om hur samarbetsområdet beaktar de ändringar i hälso- och sjukvårdslagen som gäller sjukhus- och journätverket och områdenas egna förändringsprogram, huruvida samarbetsområdet ska göra egna samarbetsutredningar och vilka åtgärder som ska vidtas för att trygga den psykiatriska specialistverksamheten.

Samarbetsområdet konstaterade att beredningen i huvudsak sker i positiv anda med blicken framåt även om motståndet t.ex. vad gäller jourgrupperna är rätt stort. Det finns rätt stora skillnader mellan välfärdsområdena i samarbetsområdet. Samarbetsområdet konstaterade att det finns en stor oro över att vissa områden kan komma i kris (t.ex. psykiatrin), och man önskade effektiva åtgärder på nationell nivå. Man önskade också bättre nationell styrning i investeringar, i synnerhet flexibla möjligheter för områdena att reparera utrustning.

Tema: Beredskap

Kommentoinut [031]: ymmärsinkö tämän oikein?

VN/1036/2025

Beredskapsdirektör Pekka Tulokas inledde med ministeriets synpunkter på temat. Beredskapen har utvecklats mycket tack vare den nya strukturen med välfärdsområdena, beredskapsplaneringen har harmoniserats och lägesbildsarbetet har förbättrats. Modellen med fem samarbetsområden är hörnstenen i den nationella planeringen. Beredskapscentren styr beredskapsplaneringen.

För att säkerställa den kritiska kompetensen är det viktigt att områdena identifierar sina lokala resurser och skapar nätverk på samarbetsområdesnivå t.ex. för CBRN-beredskapen. Den materiella beredskapen ska omfatta alla samarbetsområden och välfärdsområdena ska ha specifik kompetens vad gäller hotscenarierna inom social- och hälsovård enligt de utvalda temana, och vara beredda på att stödja andra samarbetsområden inom sina egna ramar. Den materiella beredskapen sker i samarbete med försörjningsberedskapscentralen. Lägesbilden sammanställs i en gemensam plattform på samarbetsområdesnivå. Kommunikationen i störningssituationer sköts i samma system för alla samarbetsområden.

Tema: Socialvård som behövs sällan eller är särskilt krävande

Direktör Elina Palola inledde med ministeriets synpunkter på temat. Förhandlingarnas tyngdpunkt ligger i områdets läge vad gäller beredningen av förslagen om de socialvårdstjänster som behövs sällan eller är särskilt krävande, och särskilt viktigt är det att diskutera barnskyddets och universitetssjukhusens hybriidheter inom barn- och ungdomspsykiatri.

Man diskuterade de särskilt krävande socialvårdstjänster (eller som behövs sällan och/eller där kompetensen i övrigt borde centraliseras) som förutsätter samarbete mellan samarbetsområdena och om de tjänster som förutsätter integration av socialvården och hälso- och sjukvården. Service- och samarbetsstrukturerna måste utvecklas för att tillgodose barns och ungas behov på ett kostnadseffektivt sätt eftersom t.ex. kostnaderna inom barnskyddet fortsätter öka och barns och ungas psykiska problem och missbruk av berusningsmedel ökar och det för närvarande inte finns tillräckligt bra möjligheter att tillgodose behoven.

Regeringen har fattat beslut om att inrätta hybriidheter för barnskydd och barn- och ungdomspsykiatri (och specialpedagogik) på basis av bland annat barnombudsmannens förslag. Behovet av sådana gäller också västra samarbetsområdet, och man diskuterade vad tjänsten kommer att kräva och om det behövs särskild lagstiftning om detta. Det konstaterades också att det finns behov att centralisera barns och ungas missbruksvård till en tjänst som i huvudsak ska höra till hälso- och sjukvårdens ansvar. Av området frågade man hurdan lagstiftning som skulle behövas för att säkerställa barns och ungas missbrukartjänster. Välfärdsområdenas tjänster tillgodoser för närvarande inte behoven hos de barn och unga som har problem med missbruk eller beroende. Det konstaterades också att det finns behov att uppdatera samarbetsavtalets punkt 1.5.25 i anknytning till införandet av metoderna för att uppfylla de nya kraven gällande terapigarantin, och riksdagens uttalande om detta togs upp. Helheten förutsätter också diskussion med undervisnings- och kulturministeriet och utbildningsstyrelsen och bättre samarbete mellan aktörerna.

Tema: IKT och informationshantering

VN/1036/2025

Direktör Aleksi Yrttiaho inledde med ministeriets synpunkter på temat. Han frågade bl.a. om samarbetsområdets planer om att precisera samarbetsavtalet vad gäller IKT och informationshanteringen så att avtalet är tydligt och lättare att verkställa, och hur samarbetsområdet planerar framskrida med den stegvisa harmoniseringen inom informationshanteringen med tanke på största möjliga nytta av välfärdsområdenas samarbete. Hur stöder harmoniseringen av informationshanteringen de funktionella ändringar som tidigare har föreslagits? Han tog även upp samarbetsområdets behov att stärka kompetensen och det kritiska kunnandet i fråga om cybersäkerheten.

I februari börjar beredningsgrupperna i området fortsätta bearbeta planerna och de stegvisa åtgärderna för att främja dem. Samarbetet i området pågår alltså. När det gäller utvecklingsverksamheten oroar man sig över att de externa utvecklingsmedlen ska ta slut 2026, och därför är den stora frågan hur serviceproduktionen då ska kunna ta över kostnadsansvaret eller om det betyder att utvecklingsarbetet minskar.

I området används en gemensam utvecklingsmodell, informationshanteringsmodell och begreppsmodell, och man ser regelbundet över målbeskrivningarna. Detta gör det möjligt att ha en synkroniserad upphandlingskalender och att utnyttja inhouse-bolagets resurser på ett kostnadseffektivare sätt. I en modulär och integrerad systemmiljö kan man använda samarbetsområdenas resurser på ett ändamålsenligt sätt och utveckla kompetensen och färdigheterna tillsammans. Den cybersäkerhetsservice som 2M-It tillhandahåller är en förenande faktor i samarbetsområdet som redan nu används effektivt för att hantera och trygga verksamheten i den föränderliga säkerhetsmiljön. Beredskapscenariets roll i cybersäkerheten som helhet måste planeras och utvecklas i synnerhet vad gäller rapporteringen om den gemensamma lägesbilden.

Tema: FoUUIK

Direktör Jaska Siikavirta inledde med ministeriets synpunkter på temat. Han lyfte bland annat fram frågan om hur samarbetsområdenas samordning av målen och strukturerna för FoUU-verksamheten framskrider, hur arbetsfördelningen och samarbetet mellan verksamhetens innehåll och strukturer stöder servicesystemet på de olika nivåerna och om forsknings- och utbildningsorganisationerna i området har tillräckligt bra förutsättningar att delta.

Med tanke på samarbetsområdets strategi är en omfattande forsknings- och utvecklingsverksamheten en framgångsfaktor. Områdenas forskningsverksamhet växer och forskningen och utvecklingen av servicesystemet och tjänsterna på basnivå (primärvård, socialservice) går framåt trots områdenas ekonomiska utmaningar. Områdets styrka är att det finns en stark tradition av forsknings-samarbete. Svagheter är den stora utvecklingsskulden. De åtgärder som behövs gäller hanteringen av den nuvarande verksamhetsmodellens risker, dvs. t.ex. mekanismerna för fördelningen av statens finansiering av forskning i socialt arbete och för ersättningen av utbildningskostnaderna. Forsknings- och utvecklingsverksamheten har också en viktig roll när det gäller områdets livskraft, och områdena samarbetar därför på bred basis med näringslivet.

Beslut: Ministerierna och områdena presenterade och diskuterade de temaspecifika lägesbilderna. På basis av ministeriets och områdets synpunkter fördjupades den gemensamma synen på områdets läge.

VN/1036/2025

5. Slutledningar och fortsatta åtgärder

5.1 Gemensam syn på läget i området (förhandlingarna)

Direktör Andreas Blanco Sequeiros redogjorde för de eventuella fortsatta åtgärderna. Det finns fem alternativ:

- Alternativ 1: Valfärdsområdena fortsätter de samarbetsavtal som gäller nu eller som upphör gälla under 2025 till utgången av 2025. *Enligt den gällande lagen om ordnande av social- och hälsovård.*
- Alternativ 2: Samarbetsavtalet ändras. Ändringen kan basera sig på förslag från ett eller flera valfärdsområden eller på initiativ från social- och hälsovårdsministeriet. *Enligt den gällande lagen om ordnande av social- och hälsovård.*
- Alternativ 3: Statsrådet bereder på valfärdsområdenas vägnar samarbetsavtalen i tillämpliga delar (träder i kraft 1.1.2026 enligt den gällande lagstiftningen) *Enligt den gällande lagen om ordnande av social- och hälsovård.*
- Alternativ 4: Paragraferna i lagen om ordnande av social- och hälsovård gällande samarbetsområdena och/eller förordningen om samarbetsavtalen preciseras och skyldigheterna vad gäller de saker som bör avtalas mellan samarbetsområdena utvidgas. *Förutsätter ändringar i lagen om ordnande av social- och hälsovård och/eller uppdatering av förordningen om samarbetsavtalen.*
- Alternativ 5: Fem samarbetsområden åläggs genom lag ansvaret för bestämda tjänster/uppgifter. *Förutsätter ändringar i lagen om ordnande av social- och hälsovård och uppdatering av förordningen om samarbetsavtalen och förordningen om centraliseringen.*

Vid förhandlingarna ansågs det vara förnuftigast att fortsätta enligt alternativ 2. Man diskuterade också processen för ändringen av samarbetsavtalet. Ministeriet ska bereda ett förslag om ändringarna enligt RP 210/2024 och om att riktlinjerna för avtalet bör godkännas av valfärdsområdesfullmäktige, men om detaljerna i avtalet kan man komma överens också i valfärdsområdesstyrelsen.

Samarbetsområdet önskar att diskussionerna med ministerierna fortsätter och att de ömma punkterna i det nuvarande avtalet ska preciseras. Ur områdets synvinkel behövs det inga stora förändringar, men det vore bra att precisera flera av punkterna i avtalet.

Beslutsförslag: Ordföranden framställer en sammanfattning och ett förslag om de fortsatta åtgärderna.

Beslut: Ordförande Hakari avslutade med en sammanfattning. Man har nu en bra gemensam bild av var man står med beredningen i Västra Finlands samarbetsområde. Efter att avtalet godkändes har man arbetat aktivt och gått framåt med att komplettera bristerna i avtalet i förhållande till lagstiftningen.

6. Mötet avslutas

Ordförande Kari Hakari avslutade förhandlingarna kl. 14.40.

Kari Hakari Antti Parpo
Avdelningschef Organiseringsdirektör



Sosiaali- ja
terveysministeriö

Protokoll

14.2.2025

6 (6)

VN/1036/2025

Sosiaal- och hälsovårdsministeriet Egentliga Finlands välfärdsområde

Bilagor

Bilaga 1: Förhandlingarnas presentationsmaterial